

การสร้างสรรคจิตรกรรม ชุด “มีตาโชนม่วนซื่น”

สิทธิวัฒน์ มีวันคำ ภาณุ แผงทรัพย์ ชัยชนก ชนะสูตร และนัฐวุฒิ กองลี

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

Corresponding author: sittiwat.mee@lru.ac.th

บทคัดย่อ

บทความ เรื่อง การสร้างสรรคจิตรกรรม ชุด “มีตาโชนม่วนซื่น” เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาในการทำวิจัยเชิงสร้างสรรค์ เรื่อง “มีตาโชนม่วนซื่น : การสร้างสรรคผลงานจิตรกรรมนามธรรมจากแรงบันดาลใจสีสังงานประเพณีมีตาโชน” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความรู้เรื่องประเพณีมีตาโชน อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย ตลอดจนอธิบายขั้นตอนและเทคนิควิธีการในการสร้างสรรคผลงานจิตรกรรม และวิเคราะห์ผลงานจิตรกรรม ชุด “มีตาโชนม่วนซื่น” จากการศึกษาพบว่า ผลงานมีความโดดเด่นในเรื่อง “เส้นและสี” ที่แสดงความสทไสหลากหลายสีกระจายอยู่ทั่วทั้งภาพ ใช้เทคนิควิธีการ “ชูดเซ็ดสี” โดยเริ่มจากการลงสีอะคริลิกน้ำหนัก่อนและลงสีน้ำมันแบบบางใสน้ำหนักเข้มทับ และทำการชูดเซ็ดสีน้ำมันออกโดยใช้วัสดุ เช่น ผ้า กระดาษ แผ่นยาง ผลที่ได้ คือ สีมีการทับซ้อนกันเพิ่มมากขึ้น เส้นมีทิศทางที่เคลื่อนไหวกระจายอยู่ทั่วทั้งภาพ และด้วยการลดทอนรายละเอียดรูปทรงของมีตาโชนออกและเพิ่มการแสดงอารมณ์ความรู้สึกกับการชูดเซ็ดด้วยอารมณ์ที่นับพัน ผลงานจิตรกรรมชุด “มีตาโชนม่วนซื่น” จึงมีความเป็นนามธรรมอยู่ภายในผลงาน

คำสำคัญ : 1. การสร้างสรรคงานจิตรกรรม 2. มีตาโชนม่วนซื่น

Creation of a series of paintings: “The Happiness of Phi Ta Khon”

Sittiwat Meewankhum*, Payu Fangsap, Thanchanok Tanasut and Nattawut Konglee

Faculty of Humanities and Social Sciences, Loei Rajabhat University,

Loei 42000, Thailand

**Corresponding author: sittiwat.mee@lru.ac.th*

Abstract

This article, entitled “Creation of a series of paintings: ‘The Happiness of Phi Ta Khon,’” is part of the study in creative research titled “The Happiness of Phi Ta Khon: Artistic Creation of Abstract Paintings Inspired by the Vibrant Colors of the Phi Ta Khon Festival.” The objectives are to study the Phi Ta Khon festival tradition in Dan Sai District, Loei Province, and to explain the steps and techniques involved in creating the artwork. Additionally, it analyzes a series of paintings titled “The Happiness of Phi Ta Khon.” The study found that these paintings stand out in terms of “lines and colors,” showcasing a vibrant array of colors scattered throughout the artwork. The “scratching and wiping” technique was employed, starting with lightweight acrylic paint followed by thin, clear, dark-weight oil colors layered on it and then scraping off the oil paint using materials such as cloth, paper, and rubber sheets. The result was overlapping colors and dynamic lines dispersed throughout the paintings. By reducing the intricate details of the Phi Ta Khon figure and intensifying emotional expression through the scraping technique, the “The Happiness of Phi Ta Khon” painting series embodies abstraction.

Keywords: 1. Creative painting 2. The Happiness of Phi Ta Khon

บทนำ

ความเป็นมาของการสร้างสรรค์ผลงาน ชุด "ผีตาโขนม่วนซื่น" เกิดจากการที่ผู้สร้างสรรค์ได้ท่องเที่ยวในงานประเพณีผีตาโขนที่อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย และเกิดความประทับใจในบรรยากาศที่มีสีสันสดใสสวยงามประกอบกับรูปทรงของตัวผีตาโขนที่มีลีลาท่วงท่าการเดินที่สนุกสนานทำให้ผู้สร้างสรรค์เกิดภาพจินตนาการเป็นภาพการเคลื่อนไหวของสีสันเคลื่อนไหวไปรอบ ๆ ตัวผีตาโขน จึงเกิดเป็นแรงบันดาลใจและที่มาในการถ่ายทอดเป็นผลงานจิตรกรรมชุดนี้

ประเพณีผีตาโขน เป็นเทศกาลที่จัดขึ้นในอำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย ซึ่งจะจัดขึ้นหลังวันขึ้น 15 ค่ำ เดือน 6 ของทุกปี ในช่วงปลายเดือนมิถุนายนถึงต้นเดือนกรกฎาคม โดยวันที่ได้รับเลือกจะถูกกำหนดขึ้นโดยคนทรงประจำเมือง ซึ่งงานมีชื่อเรียกว่า "บุญหลวง" โดยแบ่งออกเป็น "เทศกาลผีตาโขน" "ประเพณีบุญบั้งไฟ" และงานบุญหลวงหรือ "บุญผะเหวด" หรือเทศน์มหาชาติ ร่วมกับพระธาตุศรีสองรัก ปูชนียสถานสำคัญของชาวด่านซ้าย ซึ่งเป็นประเพณีที่มีการละเล่นโดยการใส่หน้ากากและการนุ่งห่มผ้าเก่า ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 ผีตาโขนเก่า (ที่มา : Lohitkul, 2019)

เอกรินทร์ พึ่งประชา (Phungpracha, 2005: 110) ได้กล่าวว่า การละเล่นผีตาโขนมีมาเมื่อใดไม่ปรากฏชัด เชื่อว่าคงเล่นมาตั้งแต่โบราณและไม่อาจทราบชื่อเรียกการละเล่นที่แน่ชัด สาร สารทศานันท์ นักวิชาการท้องถิ่นแห่งเมืองเลย เสนอสมมติฐานว่า ชาวบ้านเรียกกันว่า "ผีตามคน" ด้วยความเชื่อที่ว่าเมื่อถึงเวลาประกอบงานบุญหลวง ในหมู่บ้านมักจะมีผีป่าที่ติดตามส่งพระเวสสันดรเข้าเมือง จึงทำให้เรียกการละเล่นของผู้สวมหน้ากากรูปผีว่า "ผีตามคน" ก่อนจะถูกเปลี่ยนเป็น "ผีตาโขน"

สมัยก่อนการทำหน้ากากผีตาโขนต้องทำหน้าตาให้ดูน่ากลัว หัวโขนจะใช้วัสดุที่มีตามธรรมชาติมาตกแต่ง ใช้หวดหนึ่งข้างเหนียวนำมาเย็บติดกับโคนก้านมะพร้าว ใช้ไม้เนื้ออ่อนทำจุก ใช้ดินหม้อสีตำมาทา เสื้อผ้าทำจากเศษผ้าจิวหรือมุ้งเก่า ๆ ชาวบ้านที่ทำหน้ากากจะต้องแอบทำ ปัจจุบันการทำหน้ากากผีตาโขนมีรูปแบบที่เปลี่ยนไปจากเดิม มีการนำวัสดุ เช่น กระดาษ เรซิน และสีน้ำมัน มาเป็นส่วนประกอบตกแต่ง พร้อมทั้งเพิ่มลวดลาย สีสัน และไม่ต้องทำแอบซ่อนสิ่งที่ทำคงเดิม คือ ตัวผีตาโขน ซึ่งมี 2 แบบ คือ ผีตาโขนใหญ่ และผีตาโขนเล็ก ผีตาโขนใหญ่ จะเป็นรูปผู้ชายและผู้หญิง

อย่างละ 1 ตัว คนทำ คือ กลุ่มชาวบ้านครอบครัวใดครอบครัวหนึ่งที่อยู่เ็นด่านซ้ายและมีฐานะดีทางเศรษฐกิจ ซึ่งมีหน้าที่จัดทำต่อเนื่องกันมาหลายชั่วอายุคน ก่อนที่จะต้องประกอบพิธีไหว้ครูกล่าวคำขอขมาและขออนุญาตต่อสิ่งศักดิ์สิทธิ์เสียก่อน

การทำโครงผีตาโขนใหญ่จะใช้ไม้ไผ่มาสานขึ้นรูปและใช้ผ้าผืนใหญ่คลุม ใช้เส้นไหมมะพร้าวหรือนำเศษผ้ามาตัดเป็นริ้วยาว ๆ ติดบนศีรษะให้เป็นผม โดยทำผมผู้หญิงยาวกว่าผู้ชาย ตกแต่งปากจุกตาคิ้วหู สำหรับผีตาโขนใหญ่ชาย จะใช้ไม้ทำอวัยวะเพศชายและทาสีแดง ส่วนผีตาโขนใหญ่หญิง ทำเครื่องเพศหญิงโดยใช้โคนก้านมะพร้าว นำกะลาทำเป็นรูปนม ดังภาพที่ 2

การทำผีตาโขนเล็ก แบบดั้งเดิมจะใช้หวดหนึ่งข้างเหนียวเย็บติดกับโคนก้านมะพร้าว ใช้ไม้เนื้ออ่อนทำจุก เสื้อผ้าทำจากเศษผ้าจิวหรือมุ้งเก่า ๆ ปัจจุบันมีการใช้วัสดุทดแทน เช่น ไม้อัด กระดาษ และใช้สีน้ำมัน สีอะคริลิค ระบายตกแต่งเพิ่มลวดลายสีสันตามต้องการได้ ปัจจุบันมีการทำเป็นกลุ่มและนำมาเดินขบวนในงาน เพื่อเป็นการประกวดและมอบรางวัล ดังภาพที่ 3

ภาพที่ 2 ผิดาโชนใหญ่ (ที่มา : Jirapomying, 2014)

ภาพที่ 3 ผิดาโชนเล็ก (ที่มา : Lohitkul, 2019)

นอกจากนี้ยังมีการนำไม้มาทำเป็นดาบหรือง้าว ตรงโคนด้ามดาบทำเป็นรูปอวัยวะเพศชาย รวมทั้งยังทำ "หมากกะหล่ง" หรือวัตถุคล้ายกระดิ่งแต่เป็นรูปสี่เหลี่ยมแบนใช้แขวนคอวัวควายมาผูกที่เอว บางคนก็ใส่สร้อยประคำสำหรับห้อยคอที่ทำจากไม้เป็นท่อนขนาดเล็กเท่าหัวแม่มือ ทำเป็นรูปอวัยวะ

เพศชายร้อยเป็นพวงยาวคล้องคอบ้าง ผูกติดกับเอวบ้าง และบางคนก็อาจนำวัตถุบางอย่างมาทำรูปอวัยวะเพศหญิงนำมาใช้ประกอบการเต้น บางคนแต่งเป็นคนป่าเปลือยกายท่อนบนและใช้ดินหม้อทาตัวและมี "ไม้เสี้ย" หรือไม้ไผ่ชนิดปล้องยาว ๆ มาถือกระแทกกับพื้นเป็นจังหวะ ดังภาพที่ 4

ภาพที่ 4 ขบวนแห่ผีตามคนของชาวด่านซ้าย (ที่มา : Lohitkul, 2019)

ชาวบ้านบางคนยังนำดอกไม้ไม่ไผ่มาสานเป็นรูปม้า ช้าง และควาย หุ้มด้วยผ้าเก่า เว้นช่องตรงกลางลำตัวให้คนสอดเข้าไปได้ แสดงการละเล่นพร้อมกับมีตาคบหรืออาวูช ชาวบ้านเรียกว่า "ม้า ช้าง ควายตาโขน" เพื่อวิ่งไล่หยอกล้อผู้หญิงและเด็ก คนขี่ม้าจะทาหน้าและลำตัวด้วยสีให้น่าเกลียดน่ากลัว ส่วนผู้เล่นผีตาโขนในสมัยก่อนจะเล่นเฉพาะผู้เฒ่าและผู้แก่ ไม่ให้เด็กหนุ่มเล่นหรือใส่หน้ากากผีตาโขน เพราะชาวบ้านเชื่อว่า "เด็กปากบ่อแล้ว แค่วบดำเล่นบุญบูบได้" คือเล่นแล้วจะ "ขะล่า" (เป็นสิ่งไม่ดี) หรือผิดจารีตที่เคยปฏิบัติมา ปัจจุบันธรรมเนียมดังกล่าวจางหายไป จึงทำให้การละเล่นผีตาโขนมีผู้เล่นหลากหลายมากขึ้น

การละเล่นที่อำเภอด่านซ้าย จัดขึ้นช่วงงานบุญหลวง เดือน 7-8 งานจะเริ่มดำเนินขึ้นตอนเช้าในวันแรกของงาน

(มือโสม) ผีตาโขนเล็กจากหมู่บ้านต่าง ๆ จะมารวมตัวกันเพื่อร่วมขบวนแห่พระอุปคุตจากทำนาล้ำน้ำหมัน มาประดิษฐานที่วัดโพธิ์ชัย มีผีตาโขนใหญ่นำหน้าขบวนเพื่อแห่ไปยังบ้านเจ้าพ่อกวนและนางเทียม (ผู้นำในการประกอบพิธีกรรมทางความเชื่อของชุมชน) ขบวนมีการตีกลองยาว พ้อง นิ่ง ฉาบ เมื่อถึงบ้าน เจ้าพ่อกวนจะออกมารับขบวนแห่ จัดเลี้ยงเหล้าอาหารต่าง ๆ ชาวบ้านจะนำดอกไม้ ธูป เทียน หมากพลู และสีเสียด ใส่ขันให้เจ้าพ่อกวนทำพิธีเคารพสิ่งศักดิ์สิทธิ์หน้าหิ้งบนบ้านของเจ้าพ่อกวน และทำการขออนุญาตนำเสื้อผ้าสมัยโบราณที่แขวนอยู่มามอบให้เจ้าพ่อกวนสวมใส่ และคณะจะเดินนำหน้าขบวนผีตาโขนไปยังวัดโพธิ์ชัย แห่รอบวัด 3 รอบก่อนแยกย้ายกลับ ดังภาพที่ 5

ภาพที่ 5 เจ้าพ่อกวนกับขบวนแห่บั้งไฟ (ที่มา : Lohitkul, 2019)

ในช่วงปลายบรรดาผีตาโขนจากทุกหมู่บ้านจะมารวมตัวกันที่วัดโพธิ์ชัยและเดินไปตามถนนผ่านที่ว่าการอำเภอด่านซ้ายไปยังจุดทำพิธีเปิดงาน หลังจากนั้นขบวนผีตาโขนจะเดินทางไปยังวัดโพธิ์ชัย ก่อนที่ขบวนผีตาโขนจะแยกย้ายพากันแห่ไปตามลแควหมู่บ้านเพื่อเล่นผีตาโขนในชุมชนอย่างสนุกสนาน

วันที่สองของงาน พวกผีตาโขนเริ่มเล่นกันที่วัดและออกเดินไปตามลแควบ้านต่าง ๆ ตั้งแต่เช้ามีตจนถึงบ่ายก่อนจะไปรวมตัวกัน ณ จุดอัญเชิญพระเวศสันดรและนางมัทรีเข้าเมือง เพื่อทำพิธีอัญเชิญและบายศรีสู่ขวัญ และแห่ไปยังวัดโพธิ์ชัย แห่รอบวัด 3 รอบ เป็นอันเสร็จพิธีการในวันนี้ หลังจากขบวนแห่เสร็จสิ้นแล้ว ผู้ที่เล่นผีตาโขนจะนำผีตาโขนและอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่ใช้เล่นไปแล้วนั้นทิ้งลงที่ลำแม่น้ำหมัน

(ดังภาพที่ 6) หรือถอดกองรวมกันไว้ตามโคนต้นไม้ที่นอกวัด เพราะเชื่อว่าเป็นการช่วยให้สิ่งที่ไม่ดีร้ายออกไป อันเป็นการเสริมการละเล่นผีตาโขน อาจมีบางคนนำผีตาโขนเล็กไปเก็บไว้ที่บ้านเพื่อจะได้นำมาใช้อีกในโอกาสต่อไป ส่วนช่วงเย็นจะจุดบั้งไฟเพราะเชื่อว่าจะช่วยให้พญาแถนผู้เป็นเทวดาอยู่บนฟ้าได้ลบน้ตาลให้ฝนตก

นับจากปี ค.ศ. 1988 เป็นต้นมา ทางราชการและภาคเอกชน โดยเฉพาะกลุ่มพ่อค้านักธุรกิจเข้ามามีบทบาทมาก งานจึงเพิ่มแสงสีเสียงในการจัดงานด้วยการเปิดเพลงสมัยใหม่ ประกอบขบวนแห่หน้ากากผีตาโขนให้มีสีสันฉูดฉาด มีการลดการแสดงออกเรื่องเพศ การละเล่นผีตาโขนในงานบุญหลวงจึงกลายเป็น "ปาร์ตี้ผีตาโขน" จากสิ่งเดิมที่มีอยู่ในประเพณีนี้จึงเปลี่ยนไปตามกาลเวลา ดังภาพที่ 7

ภาพที่ 6 การทำkiteบินและอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่ใช้เล่นแล้วที่ลำแม่น้ำหมัน (ที่มา : Lohitkul, 2019)

ภาพที่ 7 ปาร์ตี้kiteบิน (ที่มา : Sittiwat Meewankhum)

ความสำคัญของการวิจัยเชิงสร้างสรรค์เกิดจาก "ปาร์ตี้ kiteบิน" ซึ่งเป็นการสังสรรค์ร่วมกันกับkiteบินและผู้เข้าชมเทศกาล ท่วงท่าการเต้นรำของkiteบินกับแสงสี เสียงเพลง ร่วมกันอย่างสนุกสนาน เมื่อผู้วิจัยได้เข้าไปสัมผัสในบรรยากาศนั้น จึงทำให้เกิดภาพจินตนาการขึ้นในจิตใจ เป็นภาพของการมีเส้น สีแสงที่สดใสมากมายเคลื่อนไหวไปรอบ ๆ ตัวkiteบิน จึงเกิดจุดเริ่มต้นและเป็นแรงบันดาลใจที่สำคัญ ทำให้เกิดการทำวิจัยเชิงสร้างสรรค์ และเกิดเป็นคำถามในการวิจัยว่าจะมีการค้นหาวิธีการให้เกิดเทคนิคเฉพาะตัว และจะถ่ายทอดเทคนิคนี้ผ่านบนผ้าใบให้ได้ภาพตรงกับภาพในจินตนาการให้ได้มากที่สุดได้อย่างไร โดยผ่านผลงานจิตรกรรม ชุด "kiteบินม่วนซื่น" เพื่อแสดงถึงความสุข ความงามและความสนุกสนานของเส้นสี

วัตถุประสงค์ของการสร้างสรรค์

1. เพื่อศึกษาประเพณีkiteบินที่อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย
2. เพื่ออธิบายขั้นตอนวิธีการสร้างสรรค์จิตรกรรม ชุด "kiteบินม่วนซื่น"
3. เพื่อวิเคราะห์เปรียบเทียบกับผลงานศิลปิน 3 คน ที่มีความเกี่ยวข้องในผลงาน

แนวความคิดในการสร้างสรรค์

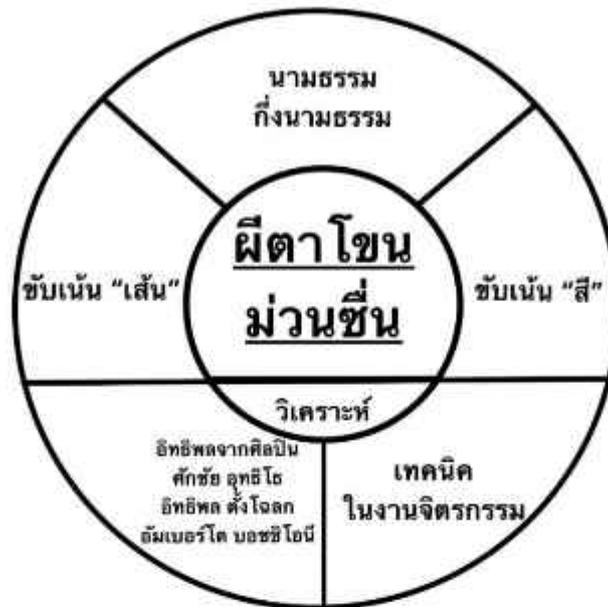
ผลงาน ชุด "kiteบินม่วนซื่น" (The Happiness of Phi Ta Khon) มีแนวความคิดในการนำเสนอภาพความประทับใจในบรรยากาศของงาน "เทศกาลkiteบิน" ซึ่งในยามค่ำคืนมีกิจกรรม "ปาร์ตี้kiteบิน" ที่มีเหล่าตัวkiteบินและผู้คนร่วมงานเต้นรำกันอย่างสนุกสนาน เมื่อผู้สร้างสรรค์ได้เห็นจึงเกิดภาพจินตนาการเป็นภาพการเคลื่อนไหวของเส้นสีกระจายเคลื่อนไหวไปรอบ ๆ ตัวkiteบินและหัวบริเวณนั้น จึงนำภาพจินตนาการนั้นถ่ายทอดเป็นภาพผลงานจิตรกรรม เทคนิคสีน้ำมัน เพื่อแสดงออกถึงห้วงอารมณ์แห่งความงามใหม่และความสนุกสนาน โดยรอบทฤษฎีและแนวความคิดในบทความนี้สามารถแสดงเป็นแบบรูปภาพได้ ดังภาพที่ 8

กระบวนการ เทคนิค วัสดุอุปกรณ์ในการสร้างสรรค์

1. ขั้นตอนและวิธีการสร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรม
 - 1.1 เก็บข้อมูลภาพkiteบิน เก็บข้อมูลโดยการถ่ายภาพบรรดากiteบินในขณะเต้น และเคลื่อนไหวอย่างสนุกสนาน ใช้วิธีการถ่ายภาพด้วยการใช้ความเร็วชัตเตอร์ที่ต่ำและไม่เปิดแฟลช ทำให้ภาพถ่ายที่ได้นั้นไม่มีความคมชัดของ

รูปทรงผีตาโขน แต่จะได้รูปที่มีสีสันและลีลาการเคลื่อนไหวของเส้นและสี ดังภาพที่ ๑ ซึ่งคล้ายกับภาพที่อยู่ในจินตนาการของผู้สร้างสรรค์ และทำการคัดเลือกรูปภาพที่ต้องการ

เพื่อจะนำไปสู่ขั้นตอนของการร่างภาพต่อไป โดยใช้ภาพ "ผีตาโขนม่วนซื่น 10" เป็นภาพตัวอย่างในการอธิบาย

ภาพที่ ๘ กรอบทฤษฎีและแนวความคิดในการสร้างสรรค์ (ที่มา : Sittiwat Meewankhum)

ภาพที่ ๑ ภาพถ่ายการบันทึกข้อมูลสีสันและการเคลื่อนไหวของผีตาโขน (ที่มา : Sittiwat Meewankhum)

1.2 ร่างภาพต้นแบบเพื่อใช้เป็นแนวทางที่ชัดเจนในการนำไปขยายเป็นงานจิตรกรรม ขั้นตอนการร่างภาพต้นแบบนี้เพื่อเป็นการกำหนดโครงสร้าง ทิศทางของเส้นและสี เพื่อให้เกิดความคิด และให้เห็นเป็นภาพรวมเบื้องต้นของการสร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรม ดังภาพที่ 10

1.3 วิธีการสร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรม แบ่งออกได้เป็น 4 ขั้นตอน คือ

1.3.1 ลงพื้นชั้นที่ 1 คือ เริ่มต้นด้วยการระบายสีอะคริลิก สีขาวชนิดกึ่งเงา ด้วยวิธีการป้ายพู่กันให้เกิดเส้นที่แสดงความม่วน

เพื่อให้เกิดร่องรอยของเส้นซ้อนอยู่ในชั้นสีของภาพ ดังภาพที่ 11

1.3.2 การลงสีชั้นที่ 2 คือ การลงสีอะคริลิกให้เป็นน้ำหนักอ่อน เป็นการกำหนดโครงชุดสีหรือโทนสีบรรยากาศของภาพ และทิศทางของเส้นที่จะเกิดขึ้นในภาพ โดยสีในชั้นนี้จะเกิดเปลี่ยนเป็นสีใหม่เมื่อได้มีการลงสีน้ำมันในสีชั้นที่ 3 และทำการขีดขีดสีในชั้นตอนที่ 4 ดังภาพที่ 12

1.3.3 การลงสีชั้นที่ 3 คือ การลงสีน้ำมันให้เป็นน้ำหนักเข้มทับลงบนสีอะคริลิกด้วยวิธีป้ายพู่กันอย่างฉับพลัน น้ำหนักสีเข้มนั้นป้ายสีตามทิศทางของโครงสีชั้นที่ 2 ดังภาพที่ 13

ภาพที่ 10 ภาพร่างเบื้องต้นกำหนดทิศทางของสีและเส้นสี (ที่มา : Sittiwat Meewankhum)

ภาพที่ 11 ลงสีพื้นชั้นที่ 1 ให้เกิดเส้นนูน (ที่มา : Sittiwat Meewankhum)

ภาพที่ 12 เปรียบเทียบภาพข้อมูล (ซ้าย) และภาพที่ลงสีชั้นที่ 2 (ขวา) (ที่มา : Sittiwat Meewankhum)

ภาพที่ 13 ลงสีชั้นที่ 3 (ที่มา : Sittiwat Meewankhum)

1.3.4 การขีดขีดสี คือ เมื่อทำการลงสีน้ำมันชั้นที่ 3 แล้ว ขณะที่สีเปียกชุ่มนั้นทำการขีดขีดสีด้วยวัสดุ เช่น พู่กัน ฝอย กระดาษขีดสี ฟองน้ำ เพื่อให้เกิดลักษณะความรู้สึกของเส้นที่แตกต่างกัน และแสดงสีชั้นที่ทับซ้อนกันระหว่างสีน้ำมัน

และสีอะคริลิก ขูดขีดสีด้วยอารมณ์ที่จับพลงัน เพื่อให้เส้นเกิดทิศทางและให้ได้ความรู้สึกที่เคลื่อนไหวอยู่ในภาพ (ดังภาพที่ 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21 และ 22)

ภาพที่ 14 อุปกรณ์ที่ใช้ในการขีดขีดสี (ที่มา : Sittiwat Meewankhum)

ภาพที่ 15 การขีดขีดสี (ที่มา : Sittiwat Meewankhum)

ภาพที่ 16 ภาพผลงานที่เสร็จสมบูรณ์ "พิตาโชนม่วนชื่น 10" ขนาด 130x150 ซม. เทคนิคสีน้ำมันบนผ้าใบ สร้างในปี ค.ศ. 2021 (ที่มา : Sittiwat Meewankhum)

ภาพผลงาน ชุด “ผีตาโขนม่วนซื่น”

ภาพที่ 17 ภาพผลงานที่เสร็จสมบูรณ์ “ผีตาโขนม่วนซื่น 1” ขนาด 120x100 ซม. เทคนิคสีน้ำมันบนผ้าใบ
สร้างในปี ค.ศ. 2021 (ที่มา : Sittiwat Meewankhum)

ภาพที่ 18 ภาพผลงานที่เสร็จสมบูรณ์ “ผีตาโขนม่วนซื่น 2” ขนาด 120x100 ซม. เทคนิคสีน้ำมันบนผ้าใบ
สร้างในปี ค.ศ. 2021 (ที่มา : Sittiwat Meewankhum)

ภาพที่ 19 ภาพผลงานที่เสร็จสมบูรณ์ “ผีตาโขนม่วนซื่น 6” ขนาด 120x100 ซม. เทคนิคสีน้ำมันบนผ้าใบ
สร้างในปี ค.ศ. 2021 (ที่มา : Sittiwat Meewankhum)

ภาพที่ 20 ภาพผลงานที่เสร็จสมบูรณ์ "ผีตาโขนม่วนซื่น 7" ขนาด 150x170 ซม. เทคนิคสีน้ำมันบนผ้าใบ
สร้างในปี ค.ศ. 2021 (ที่มา : Sittiwat Meewankhum)

ภาพที่ 21 ภาพผลงานที่เสร็จสมบูรณ์ "ผีตาโขนม่วนซื่น 8" ขนาด 120x100 ซม. เทคนิคสีน้ำมันบนผ้าใบ
สร้างในปี ค.ศ. 2021 (ที่มา : Sittiwat Meewankhum)

ภาพที่ 22 ภาพผลงานที่เสร็จสมบูรณ์ "ผีตาโขนม่วนซื่น 17" ขนาด 120x100 ซม. เทคนิคสีน้ำมันบนผ้าใบ
สร้างในปี ค.ศ. 2021 (ที่มา : Sittiwat Meewankhum)

2. การวิเคราะห์เชิงเปรียบเทียบกับผลงานของศิลปินที่เกี่ยวข้อง

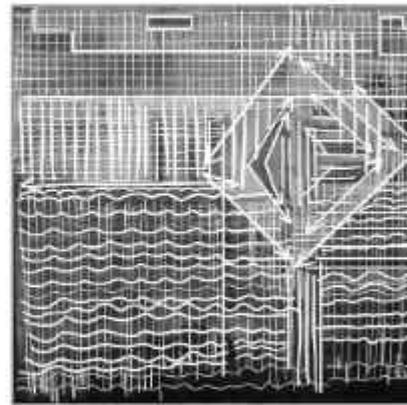
2.1 คักชัย อุทธิโท (ค.ศ. 1968-ปัจจุบัน)

คักชัย อุทธิโท (Uttitho, 2020) เกิดเมื่อ ค.ศ. 1968 ที่จังหวัดอุบลราชธานี เริ่มศึกษาศิลปะที่วิทยาลัยอาชีวศึกษาอุบลราชธานี จากนั้นศึกษาต่อระดับปริญญาตรี โทและเอกที่คณะจิตรกรรม ประติมากรรมและภาพพิมพ์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ผลงานจิตรกรรมมีแนวความคิดเกี่ยวกับเรื่องของจินตนาการร่วมกับอารมณ์ความรู้สึกของความเป็นแสงและสีกับลวดลายจากผ้าทอมืออีสานอย่างผ้าแพรวาและผ้ามัดหมี่ ถ่ายทอดเป็นผลงานจิตรกรรมขนาดใหญ่ด้วยเทคนิคการขูดขีดสี โดยได้มีการศึกษาค้นคว้าวัสดุต่าง ๆ เพื่อใช้ในการขีดสี เช่น แผ่นยางหลายขนาด เส้นพลาสติก เพื่อทำให้เกิดเป็นลักษณะลายเส้นหลากหลายแบบกับสีเส้นที่สดใสทับซ้อน

กันขึ้นในผลงาน และทำด้วยอารมณ์ที่ฉับพลันและไม่ได้ออกแบบที่แน่นอนมากมายนัก ผลที่ได้ คือ การเกิดเส้นกระจายอยู่ทั่วทั้งภาพผสมผสานกันทำให้ภาพนั้นเกิดอารมณ์ที่มีการเคลื่อนไหว และผลงานชุดนี้ใช้รูปทรงเรขาคณิตและรูปทรงด้วยเส้นที่อิสระ ทำให้มีความเป็นนามธรรมในผลงานอย่างชัดเจน การวิเคราะห์เส้นในผลงานชุดนี้ได้ยกตัวอย่างผลงานชื่อ "แสงแห่งวัฒนธรรม" เทคนิคสีน้ำมัน ขนาด 180x180 ซม. (ภาพที่ 23) สร้างในปี ค.ศ. 2020 เพื่อแสดงถึงทิศทางของเส้นที่ให้ความเคลื่อนไหวอยู่ภายในผลงาน

ผู้วิจัยมีความสนใจและได้รับอิทธิพลในเรื่องการถ่ายทอดเทคนิคขูดขีดสี ด้วยมีการใช้สีที่สดใสทับซ้อนกันโดยเกิดจากการใช้วัสดุที่หลากหลายในการขูดขีดสี และการสร้างรูปทรงนามธรรมจากแก่นแท้ของศิลปินมีความสอดคล้องกับเส้นและสีได้เป็นอย่างดี

ภาพที่ 23 วิเคราะห์ลักษณะของเส้นในผลงาน "แสงแห่งวัฒนธรรม" (ที่มา : Uttitho, 2020)

2.2 อิทธิพล ตั้งโฉลก (ค.ศ. 1946-2021)

อิทธิพล ตั้งโฉลก ศิลปินแห่งชาติ สาขาทัศนศิลป์ (จิตรกรรม) ค.ศ. 2008 และศิลปินชั้นเยี่ยม (ภาพพิมพ์) ค.ศ. 1979 เกิดที่กรุงเทพมหานคร จบการศึกษาศิลปะจากโรงเรียนช่างศิลป์ ปริญญาตรีเกียรตินิยมอันดับ 1 (ภาพพิมพ์) จากมหาวิทยาลัยศิลปากร และปริญญาโท (จิตรกรรม) จากมหาวิทยาลัยแห่งวอชิงตัน ประเทศสหรัฐอเมริกา

อิทธิพลได้เขียนบทความถึงผลงานจิตรกรรม ชุด "สีเส้นแห่งแสง" ไว้ว่า การถ่ายทอดจินตนาการของ "แสง" ที่เป็นดังพลังชีวิต เคลื่อนไหว เลื่อนไหลไปกับธรรมชาติและเปลี่ยนแปลงอย่างไม่หยุดนิ่ง แสดงถึงประสบการณ์แห่ง "สัจจะ" ที่ได้รับโดยตรงจากธรรมชาติ ดังนั้น จิตรกรรมจึงเป็นสิ่งสะท้อนถึง "สัจธรรม" แต่การเข้าถึงสัจจะนี้เกิดจาก "ญาณทัศน์" (intuitive) อันเป็นความรู้ที่ผุดขึ้นในใจเอง ไม่ใช่ความรู้การคิดในแนว

เหตุผล (rational) จึงไม่อาจใช้คำพูดอธิบายได้ "สัจจะ" จึงเป็นการใช้ภาษาของจิตรกรรมสื่อสารโดยตรงจากหัวใจสู่หัวใจ เส้นสี น้ำหนัก พื้นผิว รูปทรงและพื้นที่ว่าง คือภาษา "ความงาม" เป็นภาษาแห่งใจและจิตวิญญาณที่ลึกซึ้ง ดังนั้น การสร้างสรรค์จิตรกรรมชุดนี้จึงเป็นการเข้าถึงสัจจะแห่งธรรมชาติและสัจจะแห่งจิตรกรรม (Thangchalok, 2000)

จากการสัมภาษณ์ อิทธิพล ตั้งโฉลก ได้กล่าวว่า ศิลปะนามธรรม คือ ความอิสระ จะคิดทำอะไรก็ได้ อิสระทั้งคนดูและคนทำ หรือคนดูอาจจะคิดไปอีกอย่างก็ได้ ซึ่งอยู่ที่ประสบการณ์ของผู้ดูด้วย สิ่งสำคัญขึ้นอยู่กับเราจะจับประเด็นอะไรมาใช้ ความงามเป็นทักษะทางใจ ศิลปะนามธรรม ที่มีส่วนสำคัญอยู่สามข้อ คือ เน้นความงาม ความรู้สึก ความคิดความหมาย ซึ่งการทำงานนามธรรมต้องมีความคิด ถ้าไม่มีจะทำต่อได้ยาก (Thangchalok, Interview, 2015)

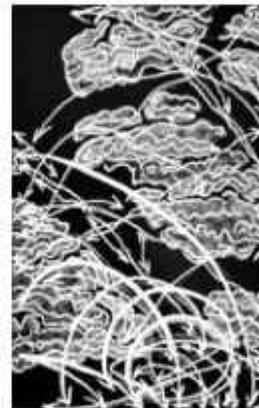
อิทธิพล ดังโลก ได้กล่าวไว้ว่า ศิลปะนามธรรม คือ ศิลปะที่อาศัยทัศนธาตุในการสื่อถึงสภาวะจิตใจและอารมณ์ โดยตรง แบ่งออกได้เป็น 2 กลุ่ม คือ

- 1) กลุ่มแอบสแตรกต์ อาร์ต (abstract art) คือ ย่อสรุป ไม่มีตัวตน หรือไม่มีรูป ศิลปะกลุ่มนี้มีจุดบันทึกลงจากโลก จากธรรมชาติ ใช้วิธีสกัด หรือกลั่นกรอง หรือวิเคราะห์และสรุป (abstraction) เอาเฉพาะแก่นแท้ของธรรมชาติมาแสดงออก
- 2) กลุ่มน็อนอ็อบเจกทิฟ อาร์ต (non-objective art) คือ

ศิลปะปราศจากวัตถุ หรือศิลปะภาวะวิสัย หรือศิลปะอัตวิสัยนั่นเอง และยังมีคำว่า น็อนรีพรีเซนเทชัน อาร์ต (non-representational art) คือ ศิลปะที่ไม่แสดงความเป็นตัวตนของสิ่งใด แต่เน้นที่การส่งเสริมคุณค่าทางด้านจิตใจ (Thangchalok, 2007: 61)

ผลงาน ชุด "สีสิ้นแห่งแสง" (ภาพที่ 24) พบว่ามีจุดเด่นในการใช้เส้นที่เกิดจากเทคนิคการชุคเซ็ดสีน้ำมันด้วยอารมณ์ที่ฉับพลัน น้ำหนักอ่อนที่เกิดจากการชุคสีเป็นสีที่สดใส และทิศทางของเส้นกระจายอยู่ทั่วทั้งภาพ

ภาพที่ 24 วิเคราะห์ลักษณะของเส้นภายในผลงาน "Dance of the River Light" เทคนิคสีน้ำมันบนกระดาษ ขนาด 109x79 ซม. สร้างในปี ค.ศ. 1998 (ที่มา: Thangchalok, 2000)

ผู้วิจัยได้รับอิทธิพลในเทคนิคการใช้สีที่มีความสดใส และการชุคเซ็ดสีให้เกิดเส้นที่มีหลายลักษณะ เช่น มีเส้นขนาดเล็กและเส้นที่หนา มีขนาดยาวพาดผ่านภายในภาพ และการให้ภาพมีส่วนที่เป็นน้ำหนักเข้มตัดกับสีน้ำหนักอ่อน ทำให้ภาพมีมิติความลึกของภาพได้ดี

2.3 อัมเบอร์โต บอชชีโอนี (Umberto Boccioni, ค.ศ. 1882-1916) บอชชีโอนี เกิดที่เมืองเรจจิโอ คาเลาบริอา ในอิตาลี เป็นคนสำคัญที่ก่อตั้งลัทธิฟิวเจอร์ริสม์ เขาประสบความสำเร็จในการส่งมอบ "พลวัต" ความเคลื่อนไหวที่มีประสิทธิภาพให้กับภาพวาดของเขา ผลงานชื่อ "พลังของนักปั่นจักรยาน (Dynamism of a Cyclist)" เป็นหนึ่งในชุดของผลงาน "พลวัต (Dynamism)" ในช่วงปี 1913 รวมถึงการศึกษาร่างกายมนุษย์กับรูปแบบเริ่มต้นจะปรากฏเป็นนามธรรมกับรูปร่างของมนุษย์และจักรยาน และบอชชีโอนีไม่เพียงจะจัดการจับแต่ความเร็ว แต่ยังคงแสดงให้เห็นบรรยากาศโดยรอบทั้งหมด แสดงพลังให้เห็นวัตถุและคนวางอยู่ตรงกลางของรูปภาพ แต่มีการควบคุมการไขว่กันของเส้นสื่ออย่างสูง ในความเคลื่อนไหวยังมีมิติความลึกทับซ้อนกันด้วย ในปี 1910 บอชชีโอนีมุ่งเน้นไปที่การแสดงภาพพลังงานคิบของเมือง คือรูปแบบที่ให้เราใช้เป็นเรื่องสำหรับ

ภาพวาด ในช่วงเวลานี้ เขาได้สร้างทฤษฎี "เส้นแรง" สำหรับแสดงอารมณ์และเชื่อมโยงวัตถุกับวาดภาพผู้ชมเข้าไปในศูนย์กลางของภาพ และในปี 1915 บอชชีโอนี รับอาสาสมัครไปเข้าร่วมสงครามโลกครั้งที่หนึ่ง และเสียชีวิตจากอุบัติเหตุการขี่ม้า (Farthing, 2010: 399)

ความมีพลัง (dynamic) บนผืนผ้าใบของบอชชีโอนี คือ การศึกษาและการวิเคราะห์การเคลื่อนไหวของมนุษย์ ซึ่งมีความเป็นนามธรรมมาก และโครงสร้างแตกต่างกันเพื่อหลอมรวมเข้ากับสภาพแวดล้อม ถ่ายทอดความคิดของนักปั่นจักรยาน ที่เคลื่อนที่ผ่านอากาศในปี 1913 ดังภาพที่ 25 (Graham-Dixon, 2008: 431)

จิระพัฒน์ พิตรปรีชา กล่าวว่า ฟิวเจอร์ริสม์มีเนื้อหาเรื่องมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม เน้นการแสดงออกทางอารมณ์ สนใจความก้าวหน้าไม่หยุดนิ่ง มีความคิดมุ่งไปที่กิจกรรมการเคลื่อนไหวในโลกแสงสีและเครื่องจักรกลสมัยใหม่ รวมทั้งการแสดงบนเวที การอ่านบทกวี การออกแบบและวิถีชีวิตใหม่ในเมือง ศิลปินกระตือรือร้นในการเข้าสู่ยุคจักรกลของโลกยุคใหม่และรวมเอาทุกสิ่งทุกอย่างที่เป็นผลพวงจากการใช้เครื่องจักรกลมาเป็นภารกิจในการสร้างศิลปะด้วย (Pitpreecha, 2002: 182)

ภาพที่ 25 การเปรียบเทียบทิศทางของเส้นภายในผลงาน "Dynamism of a Cyclist" เทคนิคสีน้ำมันบนผ้าใบ ขนาด 70x95 ซม. มัทติโอลี คอลเล็คชั่น, มิลาน, อิตาลี, 1913 (Graham-Dixon, 2008)

ผู้วิจัยได้รับอิทธิพลในการถ่ายทอดทิศทางมีแปรงเส้นสีที่กระจายอยู่ทั่วทั้งภาพ มีจุดเด่นที่แสดงรูปทรงที่ไม่ชัดเจน สีเส้นมีความสดใสจากจินตนาการ ทำให้โดยภาพรวมให้ความรู้สึกถึงการเคลื่อนไหวและแสดงความเป็นนามธรรมด้วยการลดทอนรูปทรงผสานกับการถ่ายทอดจินตนาการของสี

ผู้สร้างสรรค์ได้นำมีแปรงไปปรับใช้ในการลงสีน้ำมันในสีชั้นที่ 2

จากการศึกษาและวิเคราะห์ผลงานของศิลปินทั้ง 3 คนพบว่า มีประเด็นสำคัญที่เกี่ยวข้องกับผลงานของผู้สร้างสรรค์ ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 วิเคราะห์ประเด็นเปรียบเทียบผลงานของศิลปิน 3 คน กับผลงาน ชุด "ผีตาโขนม่วนซื่น"

ศิลปิน	ประเด็น		
	การจับเน้น "เส้น"	การจับเน้น "สี"	นามธรรมและกึ่งนามธรรม
1. ดักชัย อุทธิโท 	พบเส้นสีที่โดดเด่น เส้นที่เกิดจากการขูดขีดสีกระจายอยู่ทั่วทั้งภาพ ทิศทางของเส้นนี้ทำให้เกิดความรู้สึกที่เคลื่อนไหว	พบการถ่ายทอดเพิ่มเติมสีให้สดใส เป็นสีที่ออกมาจากจินตนาการของศิลปิน	แสดงออกถึงความเป็นนามธรรมอย่างชัดเจน เนื่องจากไม่แสดงรูปทรงใด ๆ เน้นที่การแสดงออกผ่านภาษาแห่งเส้นสี
2. อิทธิพล ตั้งโฉลก 	พบเส้นเกิดจากเทคนิคการขูดขีดสีน้ำมันด้วยอารมณ์ที่ฉับพลันไว้แบบแผน เส้นกระจายอยู่ทั่วภาพ ทำให้รู้สึกได้ถึงความรู้สึกเคลื่อนไหว	มีการใช้สีที่สดใส เน้นที่น้ำหนักของสีที่มีความตัดกันชัดเจน	มีรูปทรงที่มีความเป็นนามธรรมชัดเจน แสดงแก่นแท้ของทัศนธาตุผ่านเทคนิคขีดสีด้วยอารมณ์ที่ฉับพลันของศิลปินเอง
3. อัมเบอร์โต บอชชีโอนี 	พบเส้นที่ฉับไวกระจายอยู่ทั่วภาพ มีการพืดมีแปรงที่รวดเร็ว แสดงถึงอารมณ์ของเส้นที่มีการเคลื่อนไหวอย่างรวดเร็ว	มีการใช้สีสดใส โดยเป็นสีที่มาจากจินตนาการ ด้วยอารมณ์ของศิลปิน ไม่แสดงถึงสีจากธรรมชาติ	มีความเป็นนามธรรมชัดเจน สกัดตัดทอนรูปทรงธรรมชาติจริงออกไป แสดงอารมณ์ความรู้สึกภายในผ่านเส้นมีแปรงและสีอย่างฉับพลัน

ตารางที่ 1 วิเคราะห์ประเด็นเปรียบเทียบผลงานของศิลปิน 3 คน กับผลงาน ชุด "ผีตาโขนม่วนซื่น" (ต่อ)

ศิลปิน	ประเด็น		
	การขยับเน้น "เส้น"	การขยับเน้น "สี"	นามธรรมและกึ่งนามธรรม
4. "ผีตาโขนม่วนซื่น" 	มีการผลักดันเส้นที่มากขึ้นและกระจายอยู่ทั่วทั้งภาพ เป็นเส้นที่เกิดจากการขีดเขียนอย่างฉับพลัน จึงทำให้รู้สึกถึงการเคลื่อนไหวอยู่ภายใน	มีการผลักดันสีให้สดมากขึ้นกว่าธรรมชาติและเพิ่มเติมสีจากอารมณ์ส่วนตัวและจินตนาการ	เน้นการแสดงออกของอารมณ์ที่ฉับพลันผ่านเส้นและสี มีการสกัดคัดทอนรูปทรงจากธรรมชาติ โดยภาพรวมแสดงถึงความเป็นกึ่งนามธรรม

สรุปการศึกษาและวิเคราะห์ผลงานของศิลปินทั้ง 3 คน พบว่า มีประเด็นสำคัญที่เกี่ยวข้องและให้อิทธิพลกับผลงานผู้สร้างสรรค์ ดังนี้

1. การขยับเน้น "เส้น" โดยศิลปินทั้ง 3 คน มีการขยับเน้นเส้นที่ออกมาจากจินตนาการและมีเส้นกระจายอยู่ทั่วทั้งภาพ ส่วนเส้นในผลงาน ผู้สร้างสรรค์ยังคงใช้เส้นที่แสดงรูปทรงของผีตาโขน โดยมีการเพิ่มเส้นจากจินตนาการคู่กับการลดทอนความชัดเจนของรูปทรงความจริง การถ่ายทอดเส้นจากเทคนิคการขีดเขียนที่ฉับพลันของ คักชัย อุทธิโท ส่วนของอิทธิพล ตั้งโฉลก และผู้สร้างสรรค์ ได้แสดงความรู้สึกที่เคลื่อนไหว และของบอชชีโอนี่มีเปลี่ยนแปลงที่ฉับพลันให้อิทธิพลกับผู้สร้างสรรค์ได้นำไปใช้ในการลงสีน้ำมันชั้นที่ 2

2. การขยับเน้น "สี" โดยผลงานของศิลปินทั้ง 3 คน และผลงานของผู้สร้างสรรค์มีการขยับเน้นสีที่เกินจริงจากธรรมชาติ ถ่ายทอดความเป็นเฉพาะตนจากจินตนาการส่วนตัว สีมืดความสดใสกระจายอยู่ทั่วทั้งภาพ

3. ความเป็นนามธรรมและกึ่งนามธรรม โดยศิลปินทั้ง 3 คน แสดงออกถึงความเป็นนามธรรมอย่างชัดเจน เนื่องจากไม่แสดงรูปทรงใด ๆ เน้นที่การแสดงออกผ่านภาษาแห่งเส้นสี ส่วนผลงานของผู้สร้างสรรค์มีความเป็นกึ่งนามธรรมจากการลดทอนรูปทรงผีตาโขนออกไปมากและเพิ่มเติมที่การขยับเน้นเส้นสี

สรุปและอภิปรายผล

บทความ เรื่อง การสร้างสรรค์จิตรกรรม ชุด "ผีตาโขนม่วนซื่น" ได้อธิบายใน 3 ส่วนสำคัญ ดังนี้

ส่วนที่ 1 การศึกษาข้อมูลอันเป็นที่มาของการสร้างสรรค์

จากตัว "ผีตาโขน" คือ การละเล่นด้วยการสวมหน้ากากที่ใช้วัสดุจากธรรมชาติในการทำ เช่น ใช้หวดไม้ไผ่หนึ่งข้าวเหนียวเย็บติดกับโคนกำมะพร้าว ใช้ไม้เนื้ออ่อนท้าวจุก มีการตกแต่งสีสันทดลายนบนหัวผีตาโขน ใช้เศษผ้าสีสันทดลายนหลากสีเย็บติดกันเป็นชุดสวมใส่ มีลีลาท่าทางการเต้นอย่างสนุกสนาน สีสันทดลายนของตัวผีตาโขนประกอบด้วยแสงสีของบรรยากาศ "ปาร์ตี้ผีตาโขน" ทำให้เกิดจินตนาการและแรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์

ส่วนที่ 2 การสร้างสรรค์ผลงาน ชุด "ผีตาโขนม่วนซื่น" คือ การอธิบายถึงแนวความคิดที่เกิดจากความประทับใจในสีสันทดลายนและบรรยากาศที่สนุกสนานในงานสังสรรค์ "ปาร์ตี้ผีตาโขน" ทำให้ผู้สร้างสรรค์เกิดจินตนาการที่มีเส้นแสงสีเคลื่อนไหวทั่วตัวผีตาโขน และอธิบายถึงวิธีการสร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรมที่ได้แบ่งออกเป็น 4 ขั้นตอน คือ 1) การสร้างพื้นผิวด้วยสีอะคริลิก 2) การลงสีชั้นที่ 1 ด้วยสีอะคริลิกน้ำหนักอ่อน 3) การลงสีน้ำมันโดยใช้สีที่มีความโปร่งใส (transparent) น้ำหนักเข้มและเปียกชุ่ม 4) การขีดเขียนสีน้ำมันที่ยังเปียกด้วยวัสดุ เช่น ยาง ผ้า กระดาษ ด้วยอารมณ์ที่ฉับพลันเพื่อให้เกิดทิศทางของเส้นกระจายไปทั่วภาพ

ส่วนที่ 3 การศึกษาวิเคราะห์เปรียบเทียบผลงาน ชุด "ผีตาโขนม่วนซื่น" กับผลงานของศิลปิน 3 คน คือ คักชัย อุทธิโท, อิทธิพล ตั้งโฉลก และอัมเบอร์โต บอชชีโอนี่ ทำให้ผู้สร้างสรรค์ได้รับอิทธิพล ความรู้ และเข้าใจในการสร้างสรรค์ผลงานมากขึ้น แบ่งได้ 3 ประเด็น ได้แก่ 1) การใช้เส้น คือ ศิลปินทั้ง 3 คน ใช้เส้นกระจายทั่วทั้งภาพและแสดงอารมณ์ที่ฉับพลัน ทำให้ภาพมีความรู้สึกที่เคลื่อนไหว โดยเฉพาะ คักชัย อุทธิโท และอิทธิพล ตั้งโฉลก มีการแสดงออก

ในลักษณะของเส้นที่เกิดจากเทคนิคการขูดเช็ดสีด้วยวัสดุที่หลากหลาย ด้วยเส้นมีความอิสระและฉับไวทำให้สื่อได้ถึงอารมณ์ที่ตื่นเต้นและสนุกสนานแทนค่าความสุข ความงาม ในผลงานฝีตาโขม่วนขึ้น 2) การใช้สี คือ ศิลปินทั้ง 3 คน มีการใช้สีที่ถ่ายทอดจากจินตนาการ มีการแสดงออกของสีที่สดใส 3) ความเป็นนามธรรมและกึ่งนามธรรม คือ ศิลปินทั้ง 3 คน มีความเป็นนามธรรมที่ชัดเจนจากการไม่แสดงรูปทรงที่มีเรื่องราวใด ๆ เป็นการถ่ายทอดแก่นแท้จากธรรมชาติสู่ทัศนธาตุในผลงาน ส่วนผลงานขูดฝีตาโขม่วนขึ้นนั้น มีความเป็นกึ่งนามธรรม เพราะยังคงแสดงรูปทรงจากตัวฝีตาโขม่วนอยู่บ้าง

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะผลงานสร้างสรรค์จิตรกรรม ชุด "ฝีตาโขม่วนขึ้น" มีประเด็นที่น่าสนใจ ดังนี้

1. ประเด็นของการนำเสนอสิ่งที่เคยค้นคว้ามาแล้วนั้นมาวิเคราะห์กับสิ่งที่เป็นการสร้างสรรคเฉพาะตนจะเป็นเรื่องที่ทำให้เกิดความน่าสนใจและติดตาม
2. ประเด็นในการศึกษามุ่งเน้นในเชิงเทคนิคเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งผู้สร้างสรรค์สามารถวิเคราะห์ประเด็นในเชิงของความหมายและการแทนค่าในผลงานนั้นทั้งในส่วนของผลงานศิลปินทั้ง 3 คน และผลงานของผู้สร้างสรรค์เอง
3. การนำเสนอความรู้ ทักษะการวิเคราะห์เพื่อนำไปสู่ผลงานสร้างสรรค์ในรูปแบบจิตรกรรมโดยอาศัยเรื่องราวจิตใจของห้องถิ่นจากบรรพบุรุษถือว่าเป็นความรู้ที่สามารถนำไปศึกษาและต่อยอดในลักษณะผลงานอื่น ๆ ได้เป็นอย่างดี
4. อาจจะมีกรอบแนวความคิดวิเคราะห์ที่เกี่ยวกับความเชื่อหรือนัยแฝงที่ปรากฏการกำหนดกรอบทฤษฎีสามารถระบุให้ชัดเจนได้มากกว่าที่มีอยู่
5. การศึกษาข้อมูลอันเป็นประวัติศาสตร์รากเหง้า เป็นสิ่งที่ชุมชนควรได้รับรู้ ดังนั้น ข้อมูลที่ผู้สร้างสรรค์ค้นหาจะเป็นตัวช่วยให้คนในชุมชนที่เป็นคนรุ่นใหม่มีความเข้าใจวัฒนธรรมของตนเอง โดยอาศัยการสื่อสารด้วยผลงานสร้างสรรค์ทางศิลปะ
6. งานสร้างสรรค์คือศิลปวัฒนธรรมระดับชาติ การถูกนำไปเผยแพร่อย่างกว้างขวางด้วยนโยบายระดับชาติจะนำมาสู่การพัฒนาเศรษฐกิจในรูปแบบการท่องเที่ยว

เชิงวัฒนธรรมตั้งแต่ในระดับชุมชน ภูมิภาค ไปจนกระทั่งในระดับประเทศ

References

- Farthing, S. (Ed.). (2010). **Art: The Whole Story**. London: Thames & Hudson.
- Graham-Dixon, A. (2008). **Art: The Definitive Visual Guide**. London: Dorling Kindersley.
- Jirapornying. (2014). **Phi Ta Khon (ฝีตาโขม่วน)**. [Online]. Retrieved June 15, 2022 from <https://shorturl.asia/g2sEU>
- Lohitkul, Teeraphap. (2019). **Phi Ta Khon, Phi Ta Khon, Phi Tam Khon, Phi Tam Khrai? (ฝีตาโขม่วน ผีตาขอน ผีตามคน ผีตามใคร?)**. [Online]. Retrieved June 15, 2022 from <https://e-shann.com/ฝีตาโขม่วน-ผีตาขอน-ผีตามคน-/>
- Phungpracha, Ekarin. (2005). Phe Ta Khon : Identification and meaning behind the head-mask (ฝีตาโขม่วน นิยามและความหมายเบื้องหลังหน้ากาก). **Damrong Journal**, 4(1): 110-119.
- Pitpreecha, Jirapat. (2002). **20th Century Art World (โลกศิลปะศตวรรษที่ 20)**. Bangkok: Muangboran Press.
- Thangchalok, Ithipol. (2000). **The Colour of Light (สีล้วนแห่งแสง)**. Bangkok: Amarin Printing and Publishing.
- Thangchalok, Ithipol. (2007). **Guidelines for Teaching and Creating Advanced Painting (แนวทาง การสอนและสร้างสรรค์จิตรกรรมขั้นสูง)**. Bangkok: Amarin Printing and Publishing.
- Uttitho, Sakchai. (2020). **Light: The Spirit of Beauty and Soul (แสงมิติความงามแห่งจิตวิญญาณ)**. Doctoral dissertation, Silpakorn University, Bangkok, Thailand.

Interview

Thangchalok, Ithipol, The 2008 National Artist of Thailand in Visual Arts (Painting). Interview, August 20, 2015.